

ВНУТРІШНЄ РЕГУЛЮВАННЯ ПОСЛУГ

Обґрунтування, потенційні економічні вигоди, практики РТУ

ПІДСТАВИ ТА МЕТА ПЕРЕГОВОРІВ

За минуле десятиліття торгівля послугами значно зросла і за наявними оцінками становить приблизно половину світової торгівлі. У той же час у звіті СОР про світову торгівлю за 2019 рік відображено, що витрати на торгівлю послугами приблизно вдвічі вищі, ніж витрати на торгівлю товарами. Значна частина цих витрат обумовлена розбіжностями у регуляторних нормах, а також непрозорими правилами та обтяжливими процедурами.

Члени СОР мають право здійснювати регулювання своїх секторів послуг для досягнення цілей їх внутрішньої політики. Тим не менш, Генеральна угода про торгівлю послугами визнає, що такі норми можуть впливати на торгівлю послугами.

У рамках Спільної ініціативи СОР з внутрішнього регулювання послуг, відкритого та всеосяжного процесу, група з понад 60 Членів СОР зобов'язалась розробити дисципліни з метою пом'якшення небажаних наслідків, які б обмежували торгівлю, стосовно ліцензійних вимог та процедур, кваліфікаційних вимог та процедур та технічних стандартів.

Члени СОР можуть працювати над покращенням регуляторних процесів при реалізації будь-яких цілей регуляторної політики, яких вони намагаються досягнути. Дійсно, як відзначає широка участь у Ініціативі, дисципліни з належної практики нормативного регулювання є сумісними з різноманітними регуляторними системами та підходами.

Дисципліни також узгоджуються з міжнародними інструментами належної практики нормативного регулювання, такими як Рекомендації ОЕСР щодо політики та управління у сфері нормативного регулювання, Комплексний контрольний перелік регуляторних реформ АТЕС-ОЕСР, та Глобальні індикатори нормативного регулювання Світового Банку.

Багато Членів СОР різного рівня розвитку вже застосовують ці інструменти для розробки власних внутрішніх регуляторних реформ. Впровадження дисциплін у рамках СОР може посприяти просуванню та зміцненню національних реформ, у той же час підтримуючи зростання внутрішніх секторів послуг.

Члени СОР, які беруть участь у Ініціативі, представляють понад 70% глобальної торгівлі послугами. Така значна участь дозволить забезпечити широке застосування дисциплін у всьому світі.

Дисципліни стануть важливим орієнтиром для країн, які мають на меті проведення внутрішніх регуляторних реформ.

“Прозорість має вирішальне значення у сприянні торгівлі. Процедури можуть бути складними та тривалими з поважних причин, але немає вагомих причин для їх незрозумілості та непрозорості. Надання інформації сприяє зростанню ефективності процедур та зменшенню торговельних витрат, призводячи до передбачуваності транскордонних ділових операцій з точки зору фінансових та часових витрат.”

Making Regional Integration Work – Company Perspectives on Non-Tariff Measures in Arab States (2018),
International Trade Centre (ITC)

“Оскільки конкурентоспроможність у сфері послуг часто залежить від сформованої політики та регуляторної практики, потенціал зростання може бути прискорений шляхом більш широкої участі приватного сектору в національних, регіональних та міжнародних процесах розробки політики.”

COMESA Business Council (2020)

“Компанії скаржилися, що отримання, заповнення та подання великої кількості офіційних документів, необхідних для проведення торговельних операцій, вимагає значної кількості часу та ресурсів, які в іншому випадку можуть бути спрямовані на розвиток та розширення бізнесу. У звіті рекомендується здійснити перегляд усіх документів з метою упорядкування та зменшення кількості форм, які використовуються компаніями-експортерами та імпортерами.”

Indonesia: Company Perspectives (2016), International Trade Centre (ITC)

СПІЛЬНА ІНІЦІАТИВА СОТ З ВНУТРІШНЬОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПОСЛУГ: КЛЮЧОВІ ПИТАННЯ

ХТО?

У 2017, 59 Членів СОТ підписали Спільну Заяву Міністрів (WT/MIN(17)/61), у якій вони підтвердили свою прихильність просуванню переговорів щодо внутрішнього регулювання послуг.

У другій Спільній Заяві Міністрів (WT/L/1059), опублікованій у 2019, підписанти зобов'язались завершити роботу над дисциплінами з внутрішнього регулювання до дванадцятої Конференції міністрів СОТ. Крім тих членів СОТ, які вже заявили про свою прихильність досягненню результатів¹, багато інших активно беруть участь у дискусіях.

Ініціатива залишається відкритою, прозорою та всеосяжною. Усі члени СОТ можуть брати участь у будь-якій стадії процесу. Оскільки наразі переговори перебувають на просунутій стадії, найімовірніше, що Ініціатива забезпечить результат найближчим часом.

ЩО?

Дисципліни застосовуються до заходів щодо ліцензійних вимог та процедур, кваліфікаційних вимог та процедур та технічних стандартів, що впливають на торгівлю послугами. Основна увага приділяється заходам, тісно пов'язаним з процесом отримання дозволу на надання послуги. Ці дисципліни не стосуються вжиття заходів, яких постачальники повинні дотримуватися незалежно від процедур надання дозволів.

Дисципліни забезпечують внутрішню гнучкість задля збереження простору для врахування відмінностей у можливостях і підходах у сфері регулювання, наприклад, дозволяючи учасникам виконувати певні зобов'язання "настільки, наскільки це можливо", або просто "заохочуючи" їх до певних дій.

Дисципліни застосовуються у тих секторах, де учасники мають специфічні зобов'язання у Розкладах зобов'язань ГАТС. Для Членів передбачено можливість добровільно розширити сферу застосування дисциплін на додаткові сектори.

Дисципліни з внутрішнього регулювання та простір для проведення торговельної політики Членів СОТ

- Дисципліни не обмежують право учасників на регулювання у досягненні цілей внутрішньої політики.
- Дисципліни не зосереджуються на сутності самого регулювання та в основному обмежуються процедурами отримання дозволу на надання послуг.
- В учасників залишається право застосовувати будь-які обмеження щодо доступу до ринку та національного режиму, які внесені до Розкладів.
- Дисципліни забезпечують, що існуючі зобов'язання щодо доступу до ринку та національного режиму не будуть анульовані непрозорими і складними процедурами авторизації.

Запропоновані дисципліни з внутрішнього регулювання – Огляд

ПРОЗОРИСТЬ

- Невідкладна публікація та доступність інформації, необхідної для відповідності вимогам та процедурам авторизації;
- Належні механізми реагування на запити, що надходять від постачальників послуг;
- Залучення заінтересованих сторін, в тому числі шляхом публікації запропонованих законів і правил; можливість надання коментарів заінтересованими сторонами та зобов'язання щодо розгляду отриманих зауважень.

ПРАВОВА ВИЗНАЧЕНІСТЬ І ПЕРЕДБАЧУВАНІСТЬ

- Наявність письмової інформації про прийняте за заявкою рішення;
- Повідомлення заявникам про інформацію, яка відсутня в поданих заявках;
- Інформація про причини відхилення заявки;
- Розумний проміжок часу між публікацією законів та правил і необхідністю їх дотримання постачальниками послуг;
- Тестування мають проводитись у розумні часові інтервали;
- Дозвіл після його надання набуває чинності без невідповідної затримки.
- Розробка технічних стандартів у рамках відкритих та прозорих процесів.

ЯКІСТЬ РЕГУЛЮВАННЯ ТА СПРОЩЕННЯ

- Заходи мають базуватись на об'єктивних та прозорих критеріях;
- Процедури авторизації повинні бути неупередженими та адекватними для дотримання вимог; процедури авторизації не перешкоджають необґрунтовано виконанню вимог;
- Незалежність компетентного органу від постачальників послуг;
- Звернення до одного компетентного органу для отримання авторизації;
- Заявникам дозволено подавати заявки протягом всього року;
- Збори за авторизацію повинні бути розумними та прозорими;
- Компетентним органам рекомендовано приймати заявки в електронному вигляді та завірені копії.

Учасники Ініціативи, що розвиваються, можуть відкласти застосування специфічних положень в секторах, у яких вбачаються труднощі з імплементацією. Використання перехідних періодів дозволить їм внести будь-які необхідні корективи у свої внутрішні механізми регулювання.

Найменш розвинені учасники Ініціативи не зобов'язані впроваджувати дисципліни до зміни статусу НРК та можуть встановити перехідні періоди на цей період.

ЯК?

Учасники домовились включити остаточний перелік дисциплін до відповідних Розкладів зобов'язань ГАТС як "додаткові зобов'язання" відповідно до статті XVIII ГАТС. Стаття XVIII ГАТС дозволяє членам СОТ вести переговори стосовно зобов'язань щодо заходів, які стосуються питань кваліфікації, стандартів або ліцензування.

Дисципліни будуть доповнювати існуючі специфічні зобов'язання, взяті на себе учасниками у відповідних Розкладах. Вони не зачіпатимуть будь-які існуючі права та обов'язки відповідно до ГАТС чи будь-яких інших угод СОТ.

Дисципліни стануть обов'язковими лише для тих Членів СОТ, які внесуть їх до своїх Розкладів зобов'язань ГАТС. Тим не менш, вони застосовуватимуться на основі режиму найбільшого сприяння.

¹ Албанія, Аргентина, Австралія, Бразилія, Великобританія, Гонконг, ЄС, та, його, члени, Ізраїль, Ісландія, Казахстан, Канада, Китай, Китайський Тайбей, Колумбія, Республіка Корея, Коста-Ріка, Ліхтенштейн, Мексика, Республіка Молдова, Нігерія, Нова Зеландія, Норвегія, Парагвай, Перу, Північна Македонія, Російська Федерація, Сальвадор, Королівство Саудівська Аравія, Туреччина, Україна, Уругвай, Чилі, Чорногорія, Швейцарія та Японія.

ОГЛЯД ПОТЕНЦІЙНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВИГОД ДИСЦИПЛІН З ВНУТРІШНЬОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Застосування внутрішніх дисциплін регулювання позитивно пов'язане з поліпшенням економічних показників

Визнаючи важливу роль добре функціонуючої регуляторної системи у полегшенні торгівлі послугами, кілька членів СОТ поступово провели внутрішні регуляторні реформи для раціоналізації процедур авторизації, забезпечення більшої прозорості та передбачуваності. Багато аспектів цих реформ охоплюються дисциплінами, розробленими у рамках Ініціативи. Ця тенденція також включає країни з нижчим рівнем доходів, багато з яких запровадили нові та інноваційні регуляторні заходи як частину своїх національних стратегій розвитку (приклади наведено у блоці 1).

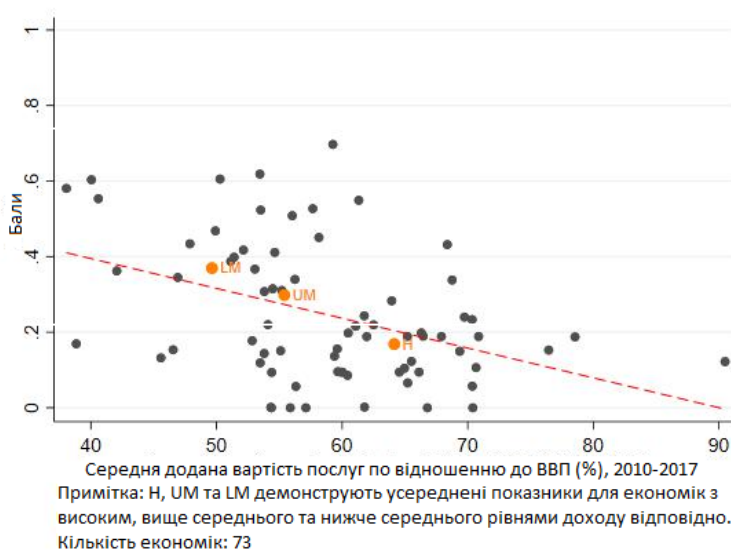
Позитивна кореляція може спостерігатись між застосуванням дисциплін з внутрішнього регулювання і покращенням економічних показників. Рисунок 1 і 2 нижче пов'язують застосування дисциплін, розроблених Спільною ініціативою, із доданою вартістю послуг у Валовому внутрішньому продукті (ВВП) та, відповідно, участі у Глобальних ланцюгах вартості (ГЛВ). Нижчі бали, що прямують до нуля, свідчать про існування більшої кількості норм з внутрішнього регулювання (зокрема, вищий рівень їх дотримання). І навпаки, вищі бали, що прямують до одиниці, свідчать про меншу кількість дисциплін (зокрема, нижчий рівень їх дотримання).

Там, де передбачено більше дисциплін, відносний розмір сектора послуг, імовірно, буде більшим

На Рисунку 1 нахил червоної лінії вказує на те, що застосування дисциплін позитивно пов'язане з відносним розміром сектора послуг країни.

Збільшення розміру національного сектора послуг має вирішальне значення для забезпечення зростання та розвитку. Послуги створюють робочі місця, сприяють диверсифікації експорту, надають найважливіші державні послуги (зокрема з охорони здоров'я, освіти, санітарії) та роблять внесок в економіку загалом. Роблячи більший внесок у забезпечення зростання і зайнятості, ніж сектор обробної промисловості, послуги пропонують інклюзивний, ґендерно- та екологічно сприятливий шлях розвитку для багатьох економік з низьким рівнем доходу. Останні тенденції показують, що сфера послуг постійно розширюється, надаючи вітчизняним фірмам додаткові можливості для виходу на нові експортні ринки, а отже, створюють альтернативні стратегії розвитку.

Рисунок 1: Застосування дисциплін з внутрішнього регулювання і додана вартість у секторі послуг

БЛОК 1 – ПОРТАЛ ПОСЛУГ ЛАОСУ

Портал послуг Лаосу був запроваджений з метою розширення доступу до інформації та участі у розробці та запровадженні торговельних заходів щодо торгівлі послугами. Він передбачає доступ до відповідних законів та положень, інформації про вимоги та процедури, форм заявок, новин та іншої інформації, яка може знадобитися тим, хто прагне постачати послугу. Також передбачено можливість реєстрації на веб-сайті для регулярного отримання оновленої інформації.

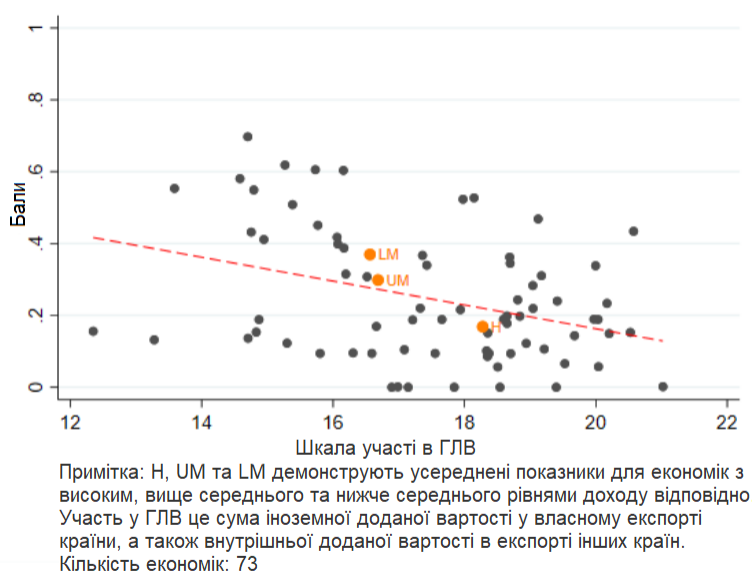
Джерело: <http://www.laoservicesportal.gov.la/>

Там, де має місце більша кількість дисциплін з внутрішнього регулювання, участь у ГЛВ, імовірно, також буде вищою

На Рисунку 2 нахил червоної лінії вказує на те, що застосування дисциплін позитивно пов'язане з участю в ГЛВ.

Участь у ГЛВ свідчить про зростання можливостей до інтеграції в глобальну економіку, що дозволяє фірмам приєднуватися до міжнародних виробничих мереж. Економічні вигоди, пов'язані з участю в ГЛВ, пов'язані з підвищенням продуктивності, вдосконаленням та диверсифікацією експорту. Впорядкування процедури авторизації, а також підвищення прозорості та передбачуваності нормативно-правової бази, має вирішальне значення для максимізації вигоди від участі в ГЛВ. ГЛВ можуть допомогти перш за все країнам, що розвиваються, сприяти їх зусиллям розвитку шляхом підвищення конкурентоспроможності їх внутрішнього сектора послуг.

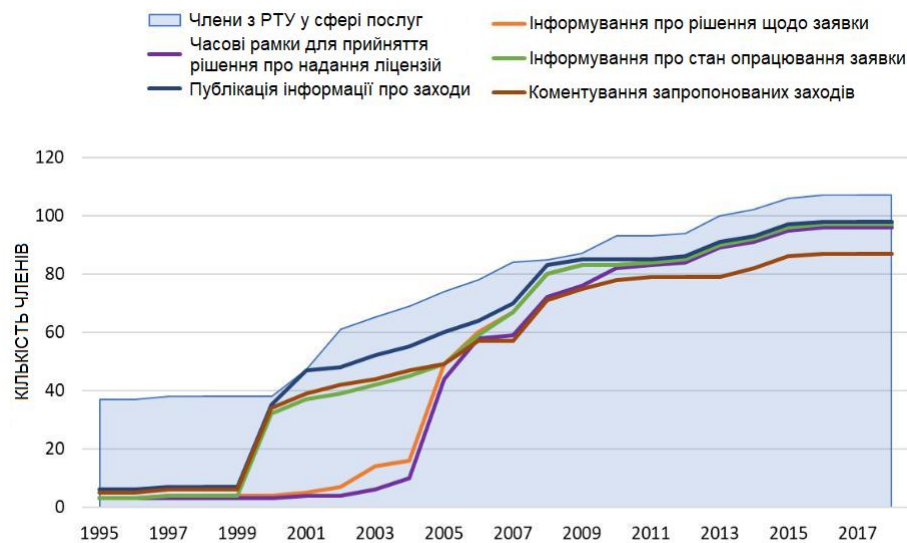
Рисунок 2: Застосування дисциплін з внутрішнього регулювання та глобальні ланцюги вартості

ТРЕНДИ В РЕГІОНАЛЬНИХ ТОРГОВЕЛЬНИХ УГОДАХ

Має місце суттєва подібність дисциплін із внутрішнього регулювання, включених до складу останніх РТУ, та дисциплін, розроблених Спільною ініціативою СОТ

Рисунок 3: Члени СОТ, що повідомили про РТУ, які містять дисципліни з внутрішнього регулювання

Джерело: WTO Secretariat calculations based on data extracted from Gootiiz et al. (2019) (based on 138 RTAs notified to the WTO from 1995 to 2018)

Рисунок 4: Дисципліни з внутрішнього регулювання у РТУ Членів СОТ

Джерело: WTO Secretariat calculations based on data extracted from Gootiiz et al. (2019) (based on 138 RTAs notified to the WTO from 1995 to 2018)

За останні 15 років РТУ щодо послуг вийшли за рамки зняття кількісних обмежень та дискримінаційних заходів у міжнародній торгівлі послугами. Зараз вони все частіше стосуються регуляторних бар'єрів та заохочують раціональне управління ринками послуг.

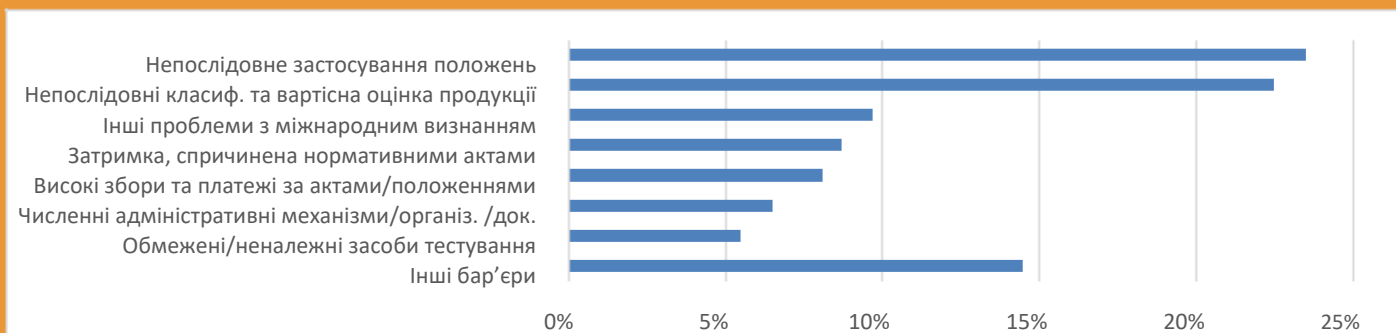
Станом на 2018 рік 103 Члени СОТ повідомили про принаймні одну РТУ з положеннями щодо внутрішнього регулювання. Серед них 54 країни з високим рівнем доходів, 28 з рівнем доходів вище середнього, 17 з рівнем доходів нижче середнього, і 4 країни з низьким рівнем доходів. У той час, коли бізнес просить підвищити прозорість та передбачуваність нормативної бази з внутрішнього регулювання, кілька останніх РТУ, включаючи ті, які приймаються країнами з нижчим рівнем доходу, відповідають викликам практичного характеру, які впливають на торговельні можливості бізнесу (приклади таких викликів наведено у блоці 2).

Все частіше зобов'язання в РТУ стосуються двох основних аспектів: (i) прозорості внутрішнього регулювання, напр. доступності актуальної інформації постачальникам послуг;

(ii) адміністрування внутрішнього регулювання, напр. вимог, яких повинні дотримуватися регулятори під час обробки заявок від заявників, які бажають надавати послуги. Подібно до дисциплін із внутрішнього регулювання, розроблених у рамках Ініціативи, більшість РТУ не мають на меті впливати на суттєві вимоги, які регулятори можуть розробляти та впроваджувати для досягнення цілей внутрішньої політики.

БЛОК 2 – ДОСЛІДЖЕННЯ БІЗНЕСУ У ЙОРДАНІ, МТЦ (2018)

Програма МТЦ щодо нетарифних заходів, запроваджена у 2010 році, проводить опитування бізнесу щодо нетарифних заходів, процедурних перешкод та неефективності бізнес-середовища. МТЦ з'ясовано, що близько 88% нетарифних заходів, що заважають бізнесу, у Йордані спричинені процедурними перешкодами. Основними видами процедурних перешкод, що обтяжують бізнес, є:

Джерело: ITC, NTM Business survey in Jordan, 2015-2016